

JATE-pártértekezlet

(Folytatás az 1. oldalról.)

lasztásokon pedig nemcsak az új pb-re, de a titkár, a városi PB-tag és a fegyelmi bizottság elnökének személyére, valamint a városi és a megyei értekezlet küldötteire is közvetlenül szavazhattak a párttagok.

A tanácskozára a nyugodt hangvétel és aktivitás volt jellemző. Némelyeket meglepett, hogy az a párttag, amely élesen, határozottan kritizálta a KB ideológiai tézisét, vagy az országos konferencia állásfoglalás-tervezetét — most milyen „visszafogott”. Talán ez természetes, és két dolgot jelez: egyrészt azt, hogy a JATE kommunisztái között már régebben egyetértés alakult ki platformjukat illetően, azaz „nem volt min csatározni”. Másfelől, az útkereséssel függ össze: mi is lehet a feladata, szerepe az elkövetkező időkben egy egyetemi pártszervezetnek — az egyetem és a párt életében?

A Károlyi kollégiumban tartotta rendkívüli értekezletét a JATE pártszervezete. A szeptember 17-én, 9 órára összehívott tanácskozáson a küldöttek 72,13%-a (334 fő) jelent meg. 47-en igazoltan, 129-en igazolatlanul maradtak távol. **Krajcók Gyula** levezető elnök üdvözölte a megjelenteket, közöttük **Széky Sándort**, a városi PB első titkárát, **Kovári Tibort**, az MSZMP KB alosztályvezetőjét, **Sebe Jánost**, a megyei PB osztályvezetőjét, a testvérintézmények, valamint a KISZ képviselőit. Elmondta, hogy ez a JATE második rendkívüli pártértekezlete. Az első 1956. október 23-án ült össze, de félbeszakadt. A napirend elfogadásakor **Kissné Novák Éva**, a marxizmus-leninizmus alapszervezet titkára ügyrendi javaslatot tett. Alapszervezetük véleménye, hogy a jelölés előkészítése nem volt elég nyilvános, valamint a jelenlegi pb és vb élvezi a tagság bizalmát, ezért most ne válasszák őket újra, csak majd később, alaposabb előkészítés után. A jelölőbizottság nevében **Szalay István** érvelt a javaslat el-

len, úgy tűnik, sikeresen, mert a küldöttek 37 ellenszavazat és 32 tartózkodás mellett a pb. javaslatát támogatták.

Kocsondi András hangsúlyozta, hogy a párt nem lehet bürokratikus irányító apparátus. Gramschit idézte: *létfelméret tekintve, értelmiségi párt legyen.* Azaz, gondolkodó, gondolkodva politizáló. Ez a társadalmi folyamatok, problémák állandó elemzését, s a megoldások keresését jelenti. Javasolta, hogy a pb elsőrendű feladatának tekintse, hogy a következő pártértekezlet elé olyan platformmal álljon ki, amelyet a tagság, sőt az egyetem elfogad. A felszólaló (másokkal egyetemben), hangoztatta, hogy a mostani beszámoló nem ad ilyen platformot. **Anderle Ádám** pb-titkár válaszában azt mondta, a pb úgy gondolta, hogy ezt a platformot maga a pártértekezlet fogja megteremteni. **Szabó Imre** a párttagság támogatását kérte a szakszervezet megújulási törekvéseihez, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetéhez (FDSZ). Eszerint, a jelenlegi Pedagógus Szakszervezet kettéválna: az FDSZ-re és a Közoktatási Dolgozók Szakszervezetére. A kettő szövetségben léphetne föl, de csak közös ügyekben. Jelenleg a SZOT a 4 milliós tagság helyett gyakorolja a szakszervezeti jogokat — mondta. Terveik szerint az FDSZ önállóan képviselné a véleményeket, s közvetlenül tárgyalna a kormánnyal. Ehhez olyan szakszervezeti törvényt kell kikényszeríteni, amely tartalmazza a garanciákat. **Katona Péter** szerint, a párttagság egy része potyautasként van jelen a mozgalomban: passzív, nem foglal állást, nem gondolkodik. Ez a magatartás lassacskán „kifúj”, a jelen helyzetben tarthatatlan. Felgyorsult a civil társadalom önmozgása, és a felső politikai vezetés, úgy tűnik, tolerálja ezt. Ha a párt személyileg is összefonódik az állammal, akkor az nem párt („rész”), s mint pártra nincs is rá szükség. „Van-e az MSZMP-nek mint pártnak véleménye például

Bős—Nagymarosról vagy az egyesülési törvényről? — tette föl a költői kérdést. — Ha nekem a párt véleményét kell képviselnem, akkor a pártnak kellene, hogy legyen álláspontja.” Javasolta, hogy tegyék nyilvánossá a pártajánlatot a megyei pártértekezlet küldöttjeinek nevével, pályáját — sőt platformját! Legyen arcuk, image-uk!

Kiricsi Imre a kutatási pályázatok ellen érvelt. „Az alapoktatást nem lehet pályázatokkal finanszírozni, csak költségvetésben biztosított összegekkel.” Többen is élesen bírálták a Művelődési Minisztérium politikáját. „Le kell rombolni a jelenlegi paradigmát, amely szerint, az oktatás és a kultúra állapota a gazdaság állapotától függ” — szögezte le **Simon Ferenc**. Az összes fejlett ország példája bizonyítja, hogy a dolog éppen fordítva van!

Kériné Nagy Zsuzsa szerint, az ifjúság komoly értékvákuumban van, s így manipulálhatóvá vált. **Gábor Kálmán** szerint, erről szó sincs, az ifjúságnak kiforrott értékorientációi vannak, csak épp az nem felel meg neki, amit a politika ajánl: a KISZ és az iskolák. Természetes, hogy ebben a helyzetben alternatív mozgalmak jönnek létre. Az ifjúsági mozgalom nem egyenlő a KISZ-szel, tágabb annál.

Lehetővé kellene tenni a párton belüli frakciók létrehozását — mondta **Simon Ferenc**. — Tisztázni kellene viszonyokat az új szerződéshez. (TDDSZ, FIDESZ, MDF), valamint a pártbürokrácia és a demokratikus centralizmus viszonyát. Nem „jó elvtársakra” van szükségünk, hanem kezdeményező, vitázó elvtársakra

Sebe János elmondta, hogy a vezetéssel szemben bizalmi válság leginkább a nagyüzemi munkásság, az értelmiség és az ifjúság körében észlelhető. Bizonyos vezetők korrumpálódtak, s többeknél fölvetődik az alkalmasság, a hozzáértés kérdése is. Hangoztatta, hogy ő a megyei pb korábbi pártértekezletet elutasító döntése ellen szavazott.

Kissné Novák Éva szerint, a mai nemzedéknek a szocializmus már nem adott értelmét, ezért számukra az nem vonzó, s talán nem is alternatíva. **Kristó Gyula** szükségesnek nevezte, hogy a párt versenyhelyzetbe kerüljön. „A többpártrendszer az ajtóban áll” — mondta. Szerinte ez az MSZMP pozícióján is javítani fog. Eddig mindent politikának tekintettünk, s emiatt sok más szempont háttérbe szorult. Katasztrófálisnak ítélte az egyetem anyagi helyzetét. „Meddig leszünk még egyetem? Vagy meddig hiteljünk el magunkról? Sok helyen a tárgyi feltételek miatt már nem vagyunk az!” A megyében jelentős vezetői megújulás kell — fejtette ki **Kukovecz György**, „de nem szeretném, ha a túl nagy személycseréknek az egyetem lenne a rozsdatemetője...”

Anderle Ádám pb-titkár összegezte a vita főbb kérdéseit, négy témakört jelölt meg: 1. Az egyetem veszélyben van, tenni kell megmentésére. 2. Milven párt legyünk? 3. Az ifjúsághoz való viszonyunk, s felvetette, hogy a JATE-n, ha jól tesszük dolgunkat, lehetne „több” ifjúsági szervezet is a pártnak. 4. A platformok kérdése. Hangoztatta, hogy erős az értelmiségellenesség a pártközvéleményben és a vezetés bizonyos köreiben is.

A pártértekezlet megválasztotta az új vezetőséget. A pártbizottság titkára ismét **Anderle Ádám** lett, tagjai: **Bobvos Pál**, **Fényes György**, **Kevei Ferenc**, **Nagy Károly**, **Nagy László**, **Németh József**, **Várnagy István**. További 11 tagot az alapszervezetek választanak. A fegyelmi bizottság elnöke **Hevesi Imre**, a városi pártbizottság tagja **Kristó Gyula** lett. A városi pártértekezlet küldöttei: **Anderle Ádám**, **Csákány Béla**, **Katona Péter** és **Szalay László**. Az ötödik küldöttet **Gécseg Ferenc** és **Szemők Árpád** közül később választják meg. A megyei pártértekezlet küldöttei: **Anderle Ádám**, **Csákány Béla**, **Katona Péter**, **Kissné Novák Éva** és **Szalay László**.

M. T.

„A mi kolostorrendünk”

Az országos pártértekezlet meghirdetésekor párttagságunk logikusnak tartotta, hogy ezt minden szinten hasonló értekezletek fogják követni.

Mi most helyi, illetve megyei pártértekezletek szervezését nem tervezzük, de a testületekben minden szinten a szükséges személyi változásokat továbbra is az indokolt és a szükséges mértékben kezdeményezzük. (Szabó Sándor, Csongrád Megyei Hírlap, 1988. május 25.)

A megyei pártvezetés a szükségesnél kevesebb figyelmet fordít arra, hogy megismerje a megye párttagságának véleményét. Az elmúlt 8–10 hónapban — a szavakon túl — nem volt jele annak, hogy komolyan gondolnák pártunk új politikai vonalának, új stílusának megvalósítását. Párttagjaink hiányolják a valódi nyíltságot és nyilvánosságot.

Ezután zárt ülésre került sor. Szabó Sándor megyei első titkár, a végrehajtott bizottság nevében előterjesztette azt a javaslatot, hogy a megyei párttestületek megújításával kapcsolatos feladatokat a megyei pártbizottság saját hatáskörében oldja meg. A javaslatot a megyei pártbizottság 56 igen és 5 nem szavazattal elfogadta. (Csongrád Megyei Hírlap, 1988. július 28.)

Az általunk képviselt pártszervezetek fokozódó türelmetlenségével követelik a megyei pártértekezlet megtartását. Körükben határozott az a vélemény, hogy a megyei pb-ülésen a kisebbségben maradtak képviselik a megye pártközvéleményének többségét. Mindezért szükségesnek tartjuk a döntés újratárgyalásának kezdeményezését.

A megyei párt-végrehajtóbizottság úgy foglalt állást, hogy a témát újra a megyei pártbizottság elé terjeszti, és a testület fog dönteni ebben a kérdésben. (Szabó Sándor, Délmagyarország, 1988. augusztus 22.)

En ezt a mi kolostorrendünket jól ismerem. Eszerint a megyei pártbizottság dönt arról, hogy akar pártértekezletet vagy nem. Erre, ha jól tudom, szeptember 2-án sor kerül. Ha úgy dönt, hogy akar, akkor tiszta sor. Ha úgy dönt, hogy nem, akkor egyetlen lehetőség van, hogy a Központi Bizottság vagy a Politikai Bizottság elrendeli a pártértekezletet. Más lehetőség nincs. A Központi Bizottság, Politikai Bizottság akkor fogja elrendelni a megyei pártértekezletet, ha itt olyan döntés születik, hogy nem; ott van nálunk a nem tudom hány párttitkárnak a levele, a Központi Bizottság kiküld egy bizottságot, hogy jöjjen le, beszéljessen x mennyiségű párttaggal a megyében, — a levélírókkal biztosan, és másokkal is, ne csak a levélírókkal, — és tegyen javaslatot annak a testületnek, amelyik kiküldte, hogy legyen pártértekezlet vagy ne legyen. Az ülésen ott lesz a megyei első titkár, el fogja mondani az érveit és az ellenérveit, a bizottság elnöke is el fogja mondani az érveit vagy az ellenérveit és a testület dönteni fog. Tehát, hogyha arra a következtetésre jut, hogy a megyei pártbizottság álláspontját elfogadja, akkor nem lesz pártértekezlet. És akkor, akik ezt nem veszik tudomásul, azok a párt alapvető elveit, normáit sértik meg, és akkor a megyei pártbizottságnak politikai kötelessége ellenük, velük szemben fellépni. Ha a PB persze úgy dönt, hogy legyen, akkor össze kell hívni a pártértekezletet. (Grósz Károly nyilatkozata a Szegedi Rádióknak, augusztus 28.)

„Mostanra a pártbizottság, majdnem ilyen szavazataránnyal, más meggyőződésre jutott: 5 ellenszavazattal és egy tartózkodással a megyei pártértekezlet szükségességének elismerését fogalmazta meg. Szinte minden felszólaló egyetértett abban: az előző döntés elhamarkodott volt. A pártbizottságnak volt erkölcsi bátorsága, hogy szembenézzen egy korábbi határozatával.” (Délmagyarország, 1988. szeptember 3.)

(A felkővér idézetek a „huszonötök” leveléből valók.)

Háromezer év — kiállítások tükrében

1988-ban Nyugat-Berlin Európa „kultúrvárosa”, s ennek jegyében az amúgy is pezsgő kulturális életet élő metropolisban egymást követik a jobb-nál jobb programok, kitűnő kiállítások. Utóbbiak közül is kiemelkedik három: „A mykénéi Hellász, Homérosz hőseinek házája”, „Augustus császár és az elvesztett köztársaság” és a „Topkapi szeráj kincsei — Nagy Szulejmán kora”. Ami közös e kiállításokban: kiválóan összeállított anyagokat mutatnak be, amelyek az adott korról sokféle megközelítésben adnak átfogó képet; a szó lehető legjobb értelmében didaktikusak. A mykénéi Hellász-kiállítás például archeológiai eseményzámba ment: az anyag jó része most hagyta el először Görögországot, melynek húsz városából érkeztek a tárgyak, eldugottabb múzeumokból is, s ezen túl még hat egyéb ország gyűjteményeiből. Egyszóval olyan anyag állt össze, amelyet így, együtt még sosem lehetett megsejteni. Különös jelentőséget adott ennek a kiállításnak az az ott is kiemelt tény, hogy a mykénéi korban (i. e. 1600–1100) alakult ki az európai szárazföld első nagy kultúrája, melyről hosszú ideig csak a mítoszokból, mondákból és a homéroszi epaszókból lehetett sejtani valamit — egészen Schliemann 1876-ban megindult nagyszerű

feltárásiig. A kiállítás a homéroszi eposzokat is segítségül hívva, bemutatja az akkori tárgyi világot a várak szerkezeti felépítésétől a hadi szerzőmókokon, a mindennapi élet használati tárgyain, a kultikus darabokon át, az iparművészeti remekig, mindezt területi és tematikai csoportosításban. Így válik világossá, hogy a kései bronzkor e nagy kultúrája nem csupán a Peloponnészoszon koncentrálódott, hanem jelentős helyei voltak Makedóniától Atikáig, az egész görög szárazföldön, Krétán pedig mintegy egyenes folytatása volt a minőségi kultúrának. A mykénéi Hellász kisugárzása is hallatlan messzire ért: a kereskedelmi kapcsolatok révén, egészen a mai Svédország, Dánia, Anglia területéig, és természetesen Kis-Ázsiáig, Egyiptomig. A legfrissebb, s épp ezért közismert leleteket nem hozták Berlinbe, helyettük ritkábban látható, de ugyan-csak pompázatos darabokat mutattak be. Külön érdeme még a kiállításnak a kerámiaanyag összeállítása: a krétai kultúrából átvett motívumokon túl megfigyelhetjük az önálló formavilág kialakulását, amely a mykénéi kultúra pusztulása után bűvöpatákként megmaradt az ún. sötét századokban (11–8.), hogy megteremkenyítően hasson a korinthoszi vázafestészetre.

Az „Augustus császár és az elvesztett köztársaság” már címében is utal a kiállítás fő gondolatára. I. e. 100-i. u. 14-ig keletkezett érméket, szobrokat, falfestményeket, síremlékeket, épületrészleteket, s egyéb tárgyakat gyűjtöttek egybe több országból a rendkívül koncepciózus tárlatra, mely azt illusztrálta, hogyan tükrözték az egyeduralom felé való törekvést, majd az ide való eljutást, az egyeduralom dicsőítését és idealizálását, a római és augustusi béke gondolatát, a vallási restaurációt a képzőművészet különböző ágai. Ha kiállításról el lehet mondani, hogy a legújabb tudományos nézőpontot képviseli, akkor ez az „Augustus”-ra vonatkozóan mindenképpen igaz: világos képet kapunk arról, hogyan szolgálja egy egész korszak ikonográfiája az aktuális ideológiát, amely egy új aranykor beköszöntét, a béke és a rend eljövételét, a régi erkölcsök és vallás visszaállítását hirdette. Az augustusi korszakban a márványpillér díszítésétől kezdve a páncél mintázatáig a mindennap használt cserépedényig, a sirkövekig, minden az új rezsim politikai üzenetét fejezte ki közzérthető módon, stílusában is világosan elkülöníthetően, melyet ma „Augustusi klasszizkának” nevezünk. S ami a 20. századi ember számá-

ra elgondolkodtató lehet: a művek a fent mondottak ellenére sem pusztán propagandaszervezők, hanem magasrendű esztétikai alkotások.

A harmadik kiállítás Nagy (I.) Szulejmán korát volt hivatva bemutatni, nem csupán a Topkapi szeráj iparművészeti remekeit, hanem okmányok, könyvek, kalligráfiai próbak, zászlók, fegyverek és mindennapi tárgyak tükrében is, hogy magának Szulejmánnak az alakjáról minél sokoldalúbb képet kapjon a látogató. Felsejlik tehát a tárgyak mögött a bölcs törvényhozó, államférfi, az irodalom- és zenekedvelő szultán, képe, a nagy hadvezér; mindezt így együtt látni magyar szemmel, némiképp sajátos és fájdalmas, mert a nagy hadvezér diadalai közé tartozik nemde Mohács is — gyönyörű a csata ábrázolása a kettős kódexlapon, kitűnő miniatúrista dolgozhatott rajta, éppoly szépséges az a jelenet is, ahol Zápolya kezét csókól a szultánnak, s Szigetvárt szintén szemléltetni ragyogó bíbor, zöld és arany színekben. És pompa, pompa mindenütt, de nem hivalkodó, mert a névtelen mesterek nagy művészek voltak.

Európa történelmének három meghatározó korszakát fogták át ezek a kiállítások — háromezer évet.

TAR IBOLYA

Pályázat a felsőoktatási közművelődési tájékoztatásra

A Művelődési Minisztérium Egyetemi és Főiskolai Közművelődési Bizottsága pályázatot ír ki az 1988–89-es tanévi felsőoktatási közművelődési munka támogatására. Pályázhatnak a felsőoktatás területén közművelődési munkát végző intézmények, hallgatói közösségek és hallgatók.

A pályázat célja, hogy enyhítsen a felsőoktatási közművelődés anyagi gondjain, és lehetőséget adjon új, értékes, de a jelenlegi szervezeti felépítésben nehezen finanszírozható közművelődési formák létrejöttére.

A pályázatok nyertesei egyszeri támogatást kapnak, melyet az 1988–89-es tanévben kell felhasználni. A pályázatokban az igényelt összeget fel kell tüntetni. A pályázat díjazására 2 millió forint áll rendelkezésre. Ebből 400 ezer forint az újonnan alakuló kis közösségek, öntevékeny hallgatói

szerveződések támogatására. 1 millió 600 ezer forint pedig a már hagyományokkal rendelkező, a felsőoktatási intézmény képzési profiljától eltérő közművelődési formák (például klubok, körök, stúdiók, együttesek stb.) további tevékenységének támogatására szolgál.

Az Egyetemi és Főiskolai Közművelődési Bizottság 1988. november 10-éig dönt a pályázatok sorsáról, s a pályázaton nyert összeget — intézményi támogatásként — a felsőoktatási intézménynek utalja át.

A pályázaton nyert támogatásból beruházási jellegű feladatok nem finanszírozhatók.

Művelődési Minisztérium Egyetemi és Főiskolai Közművelődési Bizottsága

A pályázatot 1988. október 1-éig kell megküldeni a JATE Rektori Hivatalába.